

"הכי נכון בחורף": זה הזמן להתאהב במדבר

הנחלים, המצפים ושיירות הגמלים – ירדנו לסוף שבוע בכפר הנוקדים. ללא קליטה סלולרית או WIFI נאלצנו להתחבר לשלווה הפנימית ולגלות את הקסם של מדבר יהודה
גלעד כרמלי

להתאהב במדבר יהודה

בניגוד לאחיו הגדול, [הנגב](#), את השממה של [מדבר יהודה](#) אף אחד מעולם לא התיימר להפריח. האזור הענקי, ששטחו יותר מ-1,450 קמ"ר, כמעט שאינו מיושב. יישובים יהודיים הוקמו רק בשולי המדבר, ואפילו הבדואים העדיפו ברובם להתיישב בנגב ולא כאן.

הנסיעה בכביש 3199, הכביש היחיד שחוצה את דרום מדבר יהודה ומחבר בין [ערב](#) לבין [מצדה](#), מלמדת עד כמה האזור באמת צחיח. למרבה ההפתעה, הנקודה היחידה לאורכו של הכביש המפותל שמזכירה את הציוויליזציה, היא בעצם כפר נופש.

בדואי במדבר יהודה (צילום: גלעד כרמלי)

גמלים במדבר יהודה (צילום: גלעד כרמלי)

נוף במדבר יהודה (צילום: גלעד כרמלי)

"חופשה במדבר יהודה זה הדבר הכי נכון בחורף, ובכלל ברוב ימות השנה", מצהיר יוני גריצנר, מנהל המדיה של כפר הנוקדים. "המדבר מאפשר המון. יש בו חיים מיוחדים, יש בו המון מסלולי טיול. האוויר הצלול והשמש בחורף זה משהו שאין בשום מקום אחר במדינה".

את כפר הנוקדים, שנמצא במרכז של בקעת קנאים, הקים לפני כ-30 שנה יהורם רודד. במקום הוקמו אוהלים בדואים גדולים, שבהם התארחו אך ורק קבוצות – כמעט כולן של תיירים מחו"ל. העסק שגשג, עד להתרסקות התיירות הנכנסת לישראל באינתיפאדה השנייה. עקב כך, החל המקום לפתוח את שעריו גם למטיילים פרטיים ישראלים. את החדרים הבודדים, ששימשו עד אז רק את הנהגים והמדריכים שליוו את קבוצות התיירים, הוחלט לשפץ ולהפוך לחדרי אירוח בעיצוב בדואי.

בקעת קנאים (צילום: גלעד כרמלי)

"בהתחלה חשבו שאנשים יבואו לישון בכפר כי הם כבר נמצאים בטיול באזור. אבל הבינו שאנשים מגיעים במיוחד כדי לישון בכפר - ואז שואלים מה בעצם יש לעשות באזור", מסביר גריצנר.

גן עדן לצידי שיטפונות

מדבר יהודה הוא אחד המדבריות הקטנים בעולם, ובניגוד לנגב הוא אינו חלק מרצועת המדבריות העולמית – אלא מוגדר כ"מדבר צל גשם". האוויר הלח שחודר מהים התיכון מתגבש לעננים שממטירים כמות מעטה יחסית של גשם, ואת רובו הם מורידים על צדו המערבי של רכס הרי יהודה, בעוד הצד המזרחי נותר יבש.

בחורף, מהווה מדבר יהודה מוקד משיכה ל"צידי השיטפונות" – שנוהרים לאזור כדי לצפות בזרימת הנחלים השוצפת בימים גשומים. לקראת האביב, כבר מכריזים המטיילים המנוסים על "פתיחת עונת הרחצה" ב**גִּבְיִים** – בריכות מדבריות קטנות שנוצרות ממי השיטפונות.

אחד הנחלים שמספקים מופעי שיטפונות מרשימים בעונות גשומות במיוחד הוא נחל צאלים, שבחלקו העליון נמצאת בריכת צפירה – בריכת סלע גדולה שנמצאת בראש מפל ענק שגובהו כ-100 מטרים. לאחר שהיא מתמלאת במי השיטפונות היא הופכת לבריכת שחייה של ממש עם נוף מהפנט. למעשה, מדובר בשלוש בריכות צמודות בעומקים שונים, כאשר האחרונה נושקת למפל.

זמזומית המדבר על רקע נחל צאלים (צילום: גלעד כרמלי)

עוד בחלקו העליון של נחל צאלים, מערבית לבריכת צפירה, נמצאת סדרה של לפחות 15 גבים שמתמלאים במים אחרי שיטפונות. קטע הנחל כאן עובר בין כמה מעוקים יפהפיים, ואחרי שיטפונות משמעותיים הגבים עצומים בגודלם.

בריכת צפירה (צילום: סיוון כהן אביטן, שמיים במים - עמותת תיירות ערד)

מעל נחל צאלים נמצאת גבעת גורני, ששמה הערבי "ראס אל-ג'ורון" ניתן לה על שם הקערה שבה נוהגים הבדואים לטחון את פולי הקפה. בימי קדם, היו שודדי הדרכים נוהגים לשבת על הגבעה ולטחון זרעים של יפרוק המדבר יחד עם שתן של עזים כדי לייצר אבק שריפה. משם היו ממשיכים השודדים צפונה, לעבר "המטווח" – שם הם היו אורבים ויורים על השיירות שעברו לאורך נחל צאלים בדרך מים המלח אל חברון וירושלים.

כיום, נקרא המקום "מצפור איתמר" ונשקף ממנו נוף מרהיב של מצוקי נחל צאלים. ביום עם ראות טובה, רואים מהמצפור גם את ים המלח וחברון. גם גבעת גורני מספקת תצפית מרהיבה על הר קנאים. בהמשך כביש 3199 מזרחה, לפני השער שמוביל אל מצדה, מומלץ לעצור לתצפית מהפנטת על מצדה וים המלח.

תצפית על נחל צאלים ממצפור איתמר (צילום: גלעד כרמלי)

תצפית מגבעת גורני (צילום: גלעד כרמלי)

תצפית על מצדה וים המלח (צילום: גלעד כרמלי)

מסלול נוסף באזור הוא מסלול נחל רחף עליון, שעובר בתוך קניון עמוק למדי. אם תגיעו למקום בעונה הנכונה, אולי תופתעו מכך שהמדבר אינו רק יבש וצחיח – בסתיו, צדי הנחל עמוסים בחצבים, בחורף פורחות הזמזומיות עם

הפרחים הסגולים, ובאביב פורחים בערוץ צבעונים ואירוסים. עם קצת מזל תפגשו גם צבאים.

פריחה במסלול נחל רחף (צילום: גלעד כרמלי)

פריחה במסלול נחל רחף (צילום: גלעד כרמלי)

זמזומיות המדבר בנחל רחף (צילום: גלעד כרמלי)

גב מים בנחל רחף (צילום: גלעד כרמלי)

מי שהתאהבה במקום היא רחל בת-אדם, ד"ר להגות יהודית ילידת גרמניה שעברה לפני כשני עשורים לישראל. בת-אדם, או בשמה המקורי כריסטה, ניסתה לקדם יוזמה תיירותית ולפתוח מעין בית קפה ואתר אירוח מדברי בתוך מערה בערוץ נחל רחף, אך לא הצליחה לזכות בשיתוף פעולה מצד הבדואים. במשך כשנתיים היא אף התגוררה בעצמה לסירוגין בתוך המערה, עד שהרימה ידיים ועזבה לחו"ל. בהמשך שבה לישראל, וכיום היא מנהלת מתחם אירוח מדברי באזור מצפה רמון. חפשו על האבנים את הסימון הסגול שהוביל אל המערה שבה היא התגוררה.

המערה שבה התגוררה רחל בת-אדם (צילום: גלעד כרמלי)

מסלול נחל רחף (צילום: גלעד כרמלי)

ויש גם אפליקציה

בשל העובדה שמטיילים רבים חוששים לצאת לשטח המדברי לבדם, השיקו בכפר הנוקדים את אפליקציית "נוקדים בשטח", שהאורחים במקום מוזמנים להוריד למכשיר הטלפון הנייד שלהם. האפליקציה, שעובדת גם כאשר אין קליטה סולארית, מציעה למשתמשים מפות ניווט מבוססות GPS עם מיקום שמתעדכן בזמן אמת, בנוסף למסלולי משחק לניווט בשטח לפי רמות קושי שונות.

מלבד זאת, הכפר מציע לנופשים בסופי השבוע טיולי שטח בהדרכת מורי דרך, טיולי גמלים, סדנאות קיימות, פינת חי, פעילויות ערב סביב המדורה, טיולי צפייה בכוכבים בזמן מטרי מטאורים ואף סיורים ליליים לצפייה בעקרבים. "כנראה גילו את זה באיזו מסיבת טבע", צחק יונה רוט, אחד מעובדי הכפר, ומסביר: "שכבת הקוטיקולה שמכסה את גופם של העקרבים זוהרת בחושך כאשר מעירים עליהם בפנס אולטרא-סגול". אחד המדריכים שמעבירים את הסיורים הוא איתן צביק, בנו של יורם צביק שהוציא לאחרונה לאור את מגדיר העקרבים העברי הראשון.

טיולי גמלים של כפר הנוקדים

סורים ליליים לצפייה בעקרבים (צילום: גלעד כרמלי)

כפר הנוקדים אמנם התחיל כמתחם אוהלים, אך כיום אפשרות הלינה הבולטת ביותר היא דווקא חדרי האירוח. יש במקום כ-50 חדרים מסוגים שונים, אך כולם מותאמים למשפחות. ליד כל כמה חדרים יש זולות לשבת, מטבחונים, עמדות מנגל וספריות שבהן חוברות נשיונל ג'יאוגרפיק. עם זאת, אפשרות הלינה המבוקשת ביותר בכפר היא דווקא הסוכות שמאפשרות חויית "גלמפינג" – מחנאות, אך בתנאים גבוהים. כרגע, יש רק תשע סוכות בכפר, אך בהמשך יוקמו עוד.

הכפר מציע אירוח על בסיס חצי פנסיון. מי שרוצה להתפנק גם בארוחת הצהריים יכול לנסוע לערד, שנמצאת במרחק של כ-20 דקות נסיעה. בעיר נמצאת מסעדת "כפרוצ'קה", שנחשבת לאחת המסעדות הטובות ביותר בדרום ומציעה אוכל בסגנון איטלקי, ישראלי ומולדובני. בין המנות: פיצות בתנור אבן, פוקצ'ות, קלצונה, סלטים, גבינות, מאפים ביתיים ועוד.

אירוח בדואי אמיתי

בכפר הנוקדים מתגוררות דרך קבע שלוש משפחות ועוד שישה עד 10 צעירים שגרים ועובדים במקום. רוב העובדים, עם זאת, הם בדואים תושבי האזור.

כדי שבאמת ירגישו את אוירת המדבר, לנופשים מוצעת גם חוויית אירוח בדואי. חאלד, תושב רהט, מארח את הנופשים באוהל סביב המדורה, טוחן את הקפה בתוך ה"עזאם" ומפיק מוזיקה תוך כדי. "ככה השבט יודע שיש לי אורחים", הוא מסביר.

כפר הנוקדים

חדר בכפר הנוקדים

סוכה בכפר הנוקדים

אירוח בדואי בכפר הנוקדים

"אני נולדתי באוהל, אבל היום אני גר בבית מודרני. אבל אני עדיין מעדיף לארח באוהל, כי אי אפשר להדליק מדורה בסלון. אבא שלי ניסה וזה פחות עבד", הוא מספר לתיירים המשועשעים, ולאחר מכן מגיש להם תה וקפה. משפחה של תיירים מברזיל ביקשה לדעת אם הבדואים דורשים מדינה משל עצמם, וחאלד השיב: "הבדואים הם אזרחים ישראלים. חלקם אפילו מתגייסים לצה"ל ומסייעים לשמירה על הגבולות".

עוד הוא מספר לתיירים שהוא רוצה שבנו בן ה-12 יהיה עורך דין, אבל הבן עצמו רוצה להיות רופא. עם זאת, מבחינתו, מקצוע ההדרכה על המסורת הבדואית והאירוח זו שליחות. "חלק מהבדואים מזלזלים בזה ואומרים שזה סתם דאווין. הם לא מבינים כמה זה חשוב".

למרות חדרי האירוח המפנקים, האווירה המדברית נשמרת. כפר הנוקדים הוא בין אתרי התיירות היחידים בישראל שאינם מוקפים גדר. "זה החוק של יהורם, הוא התעקש שאנחנו נהיה חלק מהטבע", מסביר גריצנר. כמו כן, אין בשטח הכפר קליטה סלולארית וגם אין Wi-Fi. אז תתכוננו להתנתק.

מחיר נופש בכפר הנוקדים נע בין 80 שקלים ללינת שטח באוהל שהבאתם איתכם, דרך 90 שקלים ללינה באוהל בדואי גדול, החל מ-200 שקלים לסוכה והחל מ-600 שקלים לזוג בחדר. לפרטים נוספים והזמנות – [הקליקו](#).

הכותב היה אורח של "כפר הנוקדים".

תגיות: טיולים בארץ | מדבר יהודה
[חזרה](#)